

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจพักรมแบบฟาร์มสเตย์ Legal Measures Regarding Farmstay Business

พันธุ์ทิพย์ นวานุช*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจพักรมแบบฟาร์มสเตย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา มาตรการทางกฎหมายของมาตรฐานการท่องเที่ยวพักรมแบบฟาร์มสเตย์ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับ พัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานการท่องเที่ยวพักรมแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากข้อมูลหมาย กฎกระทรวงตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ และบทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจพักรมแบบฟาร์มสเตย์ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน ที่ดัดแปลงฟาร์มมาเป็นที่พักแรมผสมผสานด้วยบริการการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภคต้องการ สินค้าและบริการที่สะดวก สบาย ปลอดภัยทั้งร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน แต่บริการดังกล่าวนี้เมื่อพิจารณา ถึงเจตนารมณ์ของผู้ประกอบการแล้ว มุ่งหวังที่จะหากำไรโดยไม่ให้ความสำคัญถึงมาตรฐานการให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว จนละเลยถึงสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการและไม่คำนึงถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึง มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลการดำเนินธุรกิจพักรมแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใช้ บังคับโดยตรง อย่างไรก็ตามมาตรา 4 (3) แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม ประกอบกฎกระทรวงกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้ “สถานที่พักอื่นใด” ที่มีขนาดห้องพัก ไม่เกิน 4 ห้อง และมีผู้พักไม่เกิน 20 คนอันมีลักษณะการให้บริการเพื่อหารายได้เสริม ไม่ถือว่าเป็นโรงแรม ซึ่งมีผลทำให้ธุรกิจพักรมแบบฟาร์มสเตย์ ไม่มีสถานะเป็น โรงแรมจึงไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติ โรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งมีมาตรการกำกับดูแลเรื่องความปลอดภัย สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมสำหรับที่พักแรม ประเภทดังกล่าว

งานวิจัยฉบับนี้จึงได้รวบรวมมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับดูแลด้านความปลอดภัย สุขอนามัยและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 กฎหมายเกี่ยวกับ

* อาจารย์ ดร. คณบดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ตลอดจนมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมาย ระดับกฎกระทรวงเพื่อกำกับดูแลแตกต่างหากเป็นฉบับใหม่ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการถึงดำเนินธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ และด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : ธุรกิจพักแรม ฟาร์มสเตย์

Abstract

This research on legal measures regarding farmstay business aims to study on legal measures of farmstay tourism standard in order to find appropriate guidelines on development and homestay tourism standard. This research was classified as a qualitative research and it was conducted by studying on relative laws, ministerial regulations, requirements, articles, and researches.

The results revealed that farmstay business was another method to increase income of the communities modifying their farms as accommodations integrated with tourism services. Tourists, as consumers, demanded convenient, comfort, and safe services and products for their life and assets. However, when considering on intention of entrepreneurs, those services focused on profitability without focusing on service standard provided to tourists until they ignored tourists' demands and environmental quality. When considering on legal measures applied for supervising farmstay business operation with no direct governing law, Section 4(3) of Hotel Act and Ministerial Regulations on Types and Criteria of Hotel Business Operation B.E. 2551 defined that "other accommodations" with the number of rooms less than 4 rooms and the number of occupants less than 20 persons as well as nature of service providing for obtaining income shall not be deemed as hotels. Consequently, farmstay business had no status as hotel business therefore it was not under enforcement of Hotel Act B.E. 2547 with measures to govern safety, hygiene, and environment for hotels.

Therefore, this research collected related legal measures in order to govern safety, hygiene, and environmental quality with the following related laws: Hotel Act B.E. 2547, Public Health Act B.E. 2535, Promotion and Conservation of National Environmental Quality Act B.E. 2555, laws on local solid waste and sewage management consisted of Act on Plan and Procedures of Decentralization to Local Administrative Organizations B.E. 2542, Provincial Administrative Organization Act B.E. 2540,

Municipality Act B.E. 2496, Sub-District Council and Sub-District Administrative Organization Act B.E. 2537, Consumer Protection Act B.E. 2522, and Thai Homestay Standard. In addition, this research also presented legal measures in ministerial regulations for separate supervision as a new edition. This edition focused on management and operation of farmstay business as well as promotion and conservation of environmental quality.

Keyword : Accommodation business, Farmstay

บทนำ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน มีนวัตกรรมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนเพื่อพัฒนาตนเองในท้องถิ่นในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จะนำไปสู่ชุมชนพึ่งตนเอง จัดการโดยตนเอง สามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบัน (2561) นักท่องเที่ยวเริ่มใส่ใจประสบการณ์ตรงจากการสัมผัสวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์จากแหล่งท่องเที่ยวมีมากขึ้น ประกอบกับระบบการเกษตรมีพัฒนาการที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร¹ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวและเกษตรกรได้พบปะกันโดยตรง นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้อย่างใกล้ชิด จึงอาจถือได้ว่าเป็นการนำเอาวิถีชีวิตการประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยนำเอาทรัพยากร และธรรมชาติที่มีอยู่มาผสมผสานด้านเทคโนโลยี

ทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการจัดการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกร ก่อให้เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ธุรกิจพักรมแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียนรู้ร่วมกันระหว่างเจ้าของฟาร์มสเตย์คนในชุมชนและนักท่องเที่ยว มีการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวท้องถิ่นเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ได้สัมผัสกับกิจกรรมประจำวันของเจ้าของฟาร์มสเตย์โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกซึ่งจะต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรของชุมชนในการบริการ วัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นทุนในการดำเนินการ ในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวก็เริ่มใส่ใจประสบการณ์ตรงจากการสัมผัสวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตทั้งจิตวิญญาณที่มีความเป็นเอกลักษณ์จากแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น² เป็นหนทางหนึ่งในการสร้างรายได้ของตนเอง ในขณะเดียวกัน

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) 16.

² ภัทรพงศ์ อินทรกำนิดและคณะ, วิถีปฏิบัติที่ดีและความเชื่อมโยงกับชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556) 30.

ภาครัฐเองก็มีการออกกฎหมายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นช่วยเหลือให้ท้องถิ่นให้ความสำคัญในการเพิ่มรายได้โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจ ธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์จึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามสนใจจากนักท่องเที่ยวจากการให้บริการพักรีสและบริการด้านการท่องเที่ยวด้วยการจัดห้องพักรีสค้างคืนในบริเวณฟาร์ม มีบริการอาหาร ตลอดจนจำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน มีกิจกรรมที่ได้สัมผัสธรรมชาติวิถีชีวิตพื้นถิ่นของชุมชน

ปัจจุบัน (2561) ธุรกิจท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เจ้าของธุรกิจในฐานะผู้ประกอบการคาดหวังที่จะได้รายได้จากนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะไม่คำนึงถึงมาตรฐานการให้บริการ ตลอดจนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์แล้ว พบว่ามีการอาศัยช่องว่างของกฎหมายดำเนินการไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 กฎกระทรวงและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้

การวิจัยนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์ปัญหามาตรการทางกฎหมาย เพื่อมาตรฐานการจัดการธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์ และเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและมาตรการทางกฎหมายของมาตรฐานธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์

2. การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์

วิธีดำเนินงานวิจัย

เป็นการวิจัยจากเอกสารข้อมูลกฎหมาย กฎกระทรวง ตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ โดยค้นคว้ารายงานข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย ด้านกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์ โดยมุ่งศึกษาถึงพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ตลอดจนกฎกระทรวงและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขกฎหมายให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

ธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์นั้น นักท่องเที่ยวประสงค์ที่จะใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนพื้นถิ่นต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้น ความประทับใจ อาหารอร่อย สะอาด ถูกสุขลักษณะอนามัยปลอดภัยในขณะที่พักรีสอยู่ โดยปราศจากมลพิษ การแพร่กระจายของเชื้อโรคและอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

(1) พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ให้คำนิยามของคำว่า “โรงแรม หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ เพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด โดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ไม่รวมถึง (3) บัญญัติว่า สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” แต่เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายอีกฉบับ คือ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 มาตรา 4 (3) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกิน 4 ห้อง และมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกิน 20 คน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใด โดยมีค่าตอบแทนอันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม ย่อมไม่ถือว่าเป็นโรงแรมตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 บทบัญญัติดังกล่าวนี้ จึงถือว่าเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา 4 (3) ว่า “สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนด ข้อกฎกระทรวง” ที่ไม่ให้ถือว่าเป็น “โรงแรม” ทำให้ธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์ ไม่อยู่ในบังคับของคำนิยามของคำว่า “โรงแรม” จึงไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อกำกับดูแลสถานที่พักรีสที่เป็นโรงแรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการประกอบธุรกิจโรงแรม การขออนุญาตการบริหารจัดการ การควบคุมดูแลมาตรฐานใด ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

นอกจากนี้ในหมวด 2 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ เรื่องการประกอบธุรกิจโรงแรมมาตรา 13 กำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุม

มาตรฐานของโรงแรม การส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงแรม การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงแข็งแรง สุขลักษณะหรือความปลอดภัยตามบทบัญญัติในมาตรานี้ เป็นเรื่อง การกำหนดและควบคุมมาตรฐานโรงแรม ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสุขลักษณะและอนามัย ในเรื่องธุรกิจพักรีสแบบฟาร์มสเตย์ ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ในเรื่องดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้บัญญัติเรื่องการบริหารจัดการโรงแรมไว้ว่า “ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมจัดให้มีผู้จัดการหนึ่งคนเป็นผู้มีหน้าที่จัดการโรงแรม” และมาตรา 33 ได้บัญญัติถึงเรื่องคุณสมบัติผู้จัดการที่สำคัญประการหนึ่งตามความใน (2) คือ “เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง” นอกจากนี้มาตรา 31 ได้บัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดการไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการ เว้นแต่จะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33”

นอกจากนี้มาตรา 34 บัญญัติว่า “ให้ผู้ประกอบการและผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้

(7) ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของโรงแรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุขและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(9) ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ”

จะเห็นได้ว่า “ผู้จัดการโรงแรม” ถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องดำเนินการให้แก่ผู้ประกอบการต้องบริหารจัดการในเรื่องความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น ความหมายของคำว่า “ผู้จัดการ” ได้กำหนดไว้เฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ย่อมทำให้ผู้จัดการที่ดำเนินการบริหารจัดการธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ ไม่มีกฎหมายกำกับดูแล เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐานและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวด้านสุขลักษณะและสิ่งแวดล้อม

(2) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยไว้ในมาตรา 18 “การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการท้องถิ่นนั้น” นอกจากนี้มาตรา 20 ยังบัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการจัดเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดท้องถิ่น (1) ห้ามการถ่ายเท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยนอกจากในที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้ไว้ (2) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน (3) กำหนดดังนี้ การ

เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใดใดปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอีกฉบับคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มาตรา 78 ซึ่งบัญญัติไว้กว้าง ๆ ในเรื่องการเก็บรวบรวม การขนส่งและการจัดการด้วยประการใด ๆ เพื่อบำบัดและจัดขยะมูลฝอยและของเสียอื่น ๆ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนโดยตรง แสดงให้เห็นว่ามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของพระราชบัญญัติฉบับนี้มิได้บัญญัติให้สอดคล้องที่เป็นทิศทางเดียวกัน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เกิดผลในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

(3) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

ธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์นั้น เป็นธุรกิจแบบผสมผสานบริการให้พักแรมที่เจ้าของฟาร์มจัดเตรียมดัดแปลงสำหรับเป็นที่พักของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนหรือเจ้าของฟาร์ม³ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศการใช้ชีวิตวิถีชุมชนได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ดังนั้นการบริการที่ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องบริการแก่นักท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งไป

³ สุริยะ เจียมประจักษ์นารถและกรรณิการ์ ศิลพิพัฒน์, *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว* (กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2549) 91.

⁴ ธนานนท์ ชรรณมวรรณ, *การศึกษาความเป็นไปได้โครงการฟาร์มสเตย์บ้านแพ้ว สมุทรสาคร* (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560) 91.

เกี่ยวข้องกับการเกษตร ในลักษณะใกล้เคียงการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมใน
การดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม⁴
ที่นำมาประกอบอาหารให้นักท่องเที่ยวได้รับประทาน
ตลอดจนผลผลิตที่เก็บเองและซื้อกลับบ้าน กิจกรรม
ต่าง ๆ เหล่านี้มีผลสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับ
สิ่งแวดล้อมดังนี้

เมื่อพิจารณาถึงมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ ได้ให้คำนิยามคำว่า “สิ่งแวดล้อม” หมาย
ความว่าสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ
ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและ
สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น นอกจากนี้ยังให้คำนิยามคำว่า
“คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่าคุณภาพของ
ธรรมชาติอันได้แก่ สัตว์ พืชและทรัพยากรธรรมชาติ
ต่าง ๆ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์
ต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และความสมบูรณ์
สืบไปของมนุษยชาติตลอดจนคำนิยามของคำว่า
“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า
มาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียงและสภาวะอื่น ๆ
ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับ
การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการ
ให้บริการของธุรกิจพักผ่อนแบบฟาร์มสเตย์ในส่วน
ของกิจกรรมด้านเกษตรกรรม ถือว่าเป็นกิจกรรม
ที่ใกล้ชิดกับการดำรงชีวิตปกติของนักท่องเที่ยว
จึงต้องได้รับความปลอดภัย ซึ่งต้องอยู่ในบังคับของ
พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ดังนั้น
ผู้ประกอบการควรต้องดำเนินการบนพื้นฐานของ
ความปลอดภัยของชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน
ของนักท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับระบบ
เกษตรอินทรีย์ เพื่อป้องกันสารเคมีตกค้างหรือ

ปนเปื้อนอยู่ในผลผลิตปนเปื้อนในแหล่งน้ำฟุ้ง
กระจายในอากาศ ซึ่งจะเกิดความปลอดภัยของ
นักท่องเที่ยวและตัวเกษตรกรเอง และเป็นการ
ทำลายให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมซึ่งจะต้องมีการ
จัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีถือว่าเป็นความ
รับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินธุรกิจพักผ่อนแบบ
ฟาร์มสเตย์จึงต้องให้ความสำคัญ โดยการนำวิธี
การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มาใช้ในการ
เริ่มธุรกิจ เมื่อจะต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี
ข้อบังคับของกฎหมายเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยกำกับ
ดูแล ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญที่ส่งเสริม
ให้ภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนภาคประชาชน
ได้ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
โดยได้มีการกำหนดบทบาทของท้องถิ่นเกี่ยวกับการ
จัดการสิ่งแวดล้อม ให้มีการกระจายอำนาจในการ
บริหารจัดการ ในขณะเดียวกันก็มีบัญญัติไว้ใน
รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ให้เป็นหน้าที่ของ
ประชาชนมาตรา 50 (8) ให้มีความร่วมมือและ
สนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ของรัฐในมาตรา 57 (2) ว่า
สิ่งต้องบริหารจัดการให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลย์และ
ยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น
มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามกฎหมาย ดังนั้นการ
ดำเนินธุรกิจพักผ่อนแบบฟาร์มสเตย์จะต้องอยู่ใน
บังคับของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

(3) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลท้องถิ่น

การประกอบธุรกิจฟาร์มสเตย์ ซึ่งมีทั้งการให้บริการที่พักแรม การทำกิจกรรมเสริมที่ใกล้ชิดธรรมชาติ การดำเนินการดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านของเสียที่เป็นขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ดังนั้นจึงต้องมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ดี ซึ่งมีกฎหมายหลายฉบับเข้ามาเกี่ยวข้องที่กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้

1. พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 18 กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสียส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน

2. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดการขยะมูลฝอยหากมีกฎกระทรวงกำหนดไว้ ซึ่งตามมาตรา 45 (8) ได้กำหนดว่าต้องเป็นเรื่องที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นควรจะต้องทำร่วมกัน นอกจากนี้ในมาตรา 46 ได้กำหนดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจทำกิจกรรมใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

3. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 มาตรา 50 ได้ให้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไว้ใน (3) คือการรักษาความสะอาดถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งจะต้องดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 23 (3) กำหนดว่า ให้สภาตำบลจัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(4) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 46 “สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง” ประกอบกับมาตรา 3 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ หรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เสียค่าตอบแทนก็ตาม นอกจากนี้ในมาตรา 4 ได้บัญญัติเรื่องสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองไว้ประการหนึ่งคือ (3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

เมื่อพิจารณาถึงคำว่า “ผู้บริโภค” ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงหมายถึงนักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการในธุรกิจพักรีสอร์ทแบบฟาร์มสเตย์ ด้วย ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ซึ่งหากเป็นการประกอบธุรกิจโรงแรมแล้ว จะต้องอยู่ในบังคับพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งตามมาตรา 13 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานธุรกิจโรงแรมไว้ว่า ให้มีการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมให้รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความมั่นคง แข็งแรง สุขลักษณะ และความปลอดภัยของที่พักรีสอร์ท แต่ธุรกิจพักรีสอร์ทแบบฟาร์มสเตย์ ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 แต่อย่างไรก็ดีนักท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภคยังคงได้รับความคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่ จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้บริการ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องจัดหามาตรการด้านความปลอดภัย สุขอนามัยให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจพักรีสอร์ทแบบฟาร์มสเตย์พบว่าเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่พื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นถิ่น ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสธรรมชาติ ให้บริการที่พัก อาหารการกิน ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นการดำเนินธุรกิจ ที่เรียบง่าย ๆ ที่อยู่ในฟาร์ม มีกิจกรรมทางการเกษตรตามวิถีชีวิตชุมชน มีการประกอบอาหารจากพืชผักในฟาร์ม ซึ่งจะต้อง

ดูแลทั้งด้านความปลอดภัย ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ที่อยู่หลับนอน การให้บริการท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าการให้บริการต่าง ๆ เหล่านี้จะไปเกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายหลายฉบับ ดังนี้

(1) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พิจารณาร่วมกับกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ในปัญหาเรื่องธุรกิจพักรีสอร์ทแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งในเบื้องต้นจะเข้าลักษณะของการดำเนินการธุรกิจโรงแรมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรมในเรื่องคำนิยามคำว่า “โรงแรม” หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน แต่เมื่อพิจารณาถึงกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 มาตรา 4 (3) บัญญัติว่า “สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้อง และมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจกิจการเพื่อหารายได้เสริม ไม่ถือว่าเป็นโรงแรมตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547” บทบัญญัติดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา 4 (3) ที่ว่า “สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ที่ไม่ให้ถือว่าเป็น “โรงแรม” ทำให้ธุรกิจพักรีสอร์ทแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งเป็นธุรกิจที่เจ้าของฟาร์มจัดสร้าง

ดัดแปลงเป็นที่พัก และเก็บค่าเช่าตามปกติแก่นักท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้เสริมช่องทางหนึ่งของชุมชน ส่งผลให้ธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ไม่อยู่ในค่านิยามคำว่า “โรงแรม” ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 จึงไม่อยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกำกับดูแลการขออนุญาต การควบคุมมาตรฐานใด ๆ ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในฐานะผู้บริโภคซึ่งได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

(2) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาถึงธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ซึ่งไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ในเรื่องการบริหารจัดการที่บัญญัติไว้ในมาตรา 34 “ให้ผู้ประกอบการหรือผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของโรงแรม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข และคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตลอดจนดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฉบับคือพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลอดจนส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

เมื่อพิจารณาถึงการประกอบธุรกิจฟาร์มสเตย์จะไปเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ส่วนราชการ และกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะ โดยมีกฎหมายลำดับรองที่กำหนดในเรื่องการดำเนินการไว้คือ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และเนื่องจากการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นเรื่องของการบริการสาธารณะที่รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชน จึงได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตลอดจนน้ำเสีย นอกจากนี้ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการจัดการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตนเอง เช่นกัน ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้วย ในขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย โดยให้ทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในส่วนของเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และทางสาธารณะ รวมทั้งการฝ่ายเลือกสิ่งปฏิกูลของตน

จะเห็นได้ว่า กฎหมายในชั้นการดำเนินการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

และสิ่งปฏิญญ มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการไว้ให้ชัดเจน ส่งผลให้เกิดการดำเนินการที่ต่างคนต่างทำเพื่อให้พื้นที่ตนไม่มีปัญหาในเรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิญญ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดินและอากาศ เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาปัญหาในภาพรวมแล้วจะเห็นความซ้ำซ้อนของกฎหมายที่ใช้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิญญที่ได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการไว้ และให้อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานส่งผลให้เกิดความไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ทำให้การดำเนินการขาดประสิทธิภาพ

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

เมื่อพิจารณาถึงมาตรา 4 ในส่วนของคำนิยามคำว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น และคำนิยามของ คำว่า “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า คุณภาพธรรมชาติอันได้แก่ สัตว์พืชและทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ ตลอดจนคำนิยามคำว่า “มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำอากาศ เสียง และสภาวะอื่นของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงการให้บริการนักท่องเที่ยวบางส่วนจะเป็นกิจกรรมทางด้านการเกษตรซึ่งใกล้ชิดธรรมชาติและดำรงชีวิต

ของนักท่องเที่ยว ในส่วนนี้ผู้ประกอบการก็จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตและร่างกายของนักท่องเที่ยว ที่จะเกิดขึ้นจากสารเคมี ยากำจัดศัตรูพืชต่าง ๆ เหล่านี้นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องดินเสื่อมคุณภาพ ปัญหาการฟุ้งกระจายในอากาศปัญหาการปนเปื้อนแหล่งน้ำ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ประกอบการดำเนินงานและการควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการมลพิษทางน้ำเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้เกิดการขาดเอกภาพในการจัดการปัญหาด้านการทำงาน ไม่มีการประสานงานอย่างเป็นระบบ⁵ โดยจะต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี กล่าวคือ ดำเนินการให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดจึงมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญที่ส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนร่วมกันพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม หากมีดำเนินการผิดไปจากที่กฎหมายกำหนดจะต้องได้รับโทษ

ข้อเสนอแนะ

เมื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงาน พบว่าการประกอบธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งในเบื้องต้นจะเข้าลักษณะของการดำเนินธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 แต่เมื่อพิจารณาถึงกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลัก

⁵ นรินทร์ภัก เกตุสุรินทร์และคณะ, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำจากชุมชน” (2561) 9:1 วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 61, 69.

เกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ทำให้ธุรกิจแบบฟาร์มสเตย์ไม่เข้าลักษณะของการดำเนินธุรกิจแบบโรงแรม ดังนั้นการบริหารจัดการในเรื่องจะไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ส่งผลให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวไม่มีสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งนักท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภคซึ่งได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2522 ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในระดับกฎกระทรวงเพื่อกำกับดูแลแยกต่างหากเป็นฉบับใหม่ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการดำเนินธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ และการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การบริหารจัดการทั่วไป

ควรกำหนดให้มีผู้จัดการที่มีคุณสมบัติทางด้านประสบการณ์การทำงาน หรือมีหนังสือรับรองการผ่านงานในระดับที่ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 นอกจากนี้ควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขและอนามัยของที่พักแรมให้สอดคล้องในระดับที่ใกล้เคียงกับที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข ตลอดจนในเรื่องการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

ควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพียงหน่วยงานเดียวมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน และไม่เกิดความซ้ำซ้อน โดยให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในขณะเดียวกันกำหนดให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วย เพื่อเป็นการลดภาระงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรที่นำมาจำหน่ายมีฟาร์มและนำมาประกอบอาหารให้นักท่องเที่ยวในเรื่องสารพิษตกค้างให้สอดคล้องเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

3. ด้านมาตรการทางกฎหมาย

การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลมาตรฐานการดำเนินธุรกิจฟาร์มสเตย์ให้ชัดเจน มีการบัญญัติเป็นกฎหมายในระดับกฎกระทรวง โดยนำเอามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกิจการดำเนินการดังกล่าว เช่น หลักการที่เกี่ยวข้องที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในท้องถิ่น และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยใช้ชื่อว่า “กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ พักแรมแบบฟาร์มสเตย์ พ.ศ.”

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, *แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11* (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555).

ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิดและคณะ, *วิธีปฏิบัติที่ดีและความเชื่อมโยงกับชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์* (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556).

สุริยะ เจียมประจักษ์และกรรณิการ์ ศิลพิพัฒน์, *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว* (กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2549).

ชนานนท์ ธรรมมาวรรณ, *การศึกษาความเป็นไปได้โครงการฟาร์มสเตย์บ้านแพ้ว สมุทรสาคร* (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต , คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560).

นรินทร์ภัค เกตุสุรินทร์และคณะ, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำจากชุมชน” (2561) 9:1 *วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*.

